

דְּכַתִּיב אֲנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ סֵתֶם. פְּתִיב הָכָא הוֹלֵךְ תְּמִים, וּכְתִיב הָתֶם (דברים יח א') תְּמִים תִּהְיֶה עִם ה' אֱלֹהֶיךָ. וְאִין לָךְ רִשּׁוֹת לְהִרְהֵר עַל מַה שְּׁלֹא הִרְשִׁית.

אֱלֹהֶיךָ סֵתֶם. פְּתוּב פְּאֵן הוֹלֵךְ תְּמִים, וּכְתוּב שָׁם (דברים יח) תְּמִים תִּהְיֶה עִם ה' אֱלֹהֶיךָ, וְאִין לָךְ רִשּׁוֹת לְהִרְהֵר עַל מַה שְּׁלֹא הִרְשִׁית.

וּפְעַל צָדֵק, פְּנַגְד לֹא יִהְיֶה לָךְ אֱלֹהִים אַחֲרִים עַל פְּנֵי לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לָהֶם וְלֹא תַעֲבֹדֵם. מִפְּאֵן אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אִין לָךְ דְּבַר עוֹמֵד פְּנַגְד חִילוּל ה'. מְנָא לָן. מִמַּסִּית. דְּכַתִּיב (שם י"ד) יָדָךְ תִּהְיֶה בּוֹ בְּרֵאשׁוֹנָה לְהַמִּיתוּ. לְמָה, פִּי בִקֵּשׁ לְהַדִּיחָךְ מֵעַל ה' אֱלֹהֶיךָ. וְאִי קָטִיל לִיָּהּ, נִקְרָא צַדִּיק, מְקַנָּא, וּפּוֹעֵל צָדֵק, וְזֵהוּ וּפְעַל צָדֵק.

וּפְעַל צָדֵק - פְּנַגְד לֹא יִהְיֶה לָךְ אֱלֹהִים אַחֲרִים עַל פְּנֵי לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לָהֶם וְלֹא תַעֲבֹדֵם. מִפְּאֵן, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אִיף לָךְ דְּבַר עוֹמֵד פְּנַגְד חִילוּל ה'. מְנָן לָנוּ? מִמַּסִּית, שְׁכַתוּב (שם י"ד) יָדָךְ תִּהְיֶה בּוֹ בְּרֵאשׁוֹנָה לְהַמִּיתוּ. לְמָה? פִּי בִקֵּשׁ לְהַדִּיחָךְ מֵעַל ה' אֱלֹהֶיךָ. וְאִם הִרְג אֹתוֹ, נִקְרָא צַדִּיק, מְקַנָּא וּפְעַל צָדֵק, וְזֵהוּ וּפְעַל צָדֵק.

וְדַבֵּר אָמֶת בְּלִבְכוּ, פְּנַגְד לֹא תִשָּׂא אֶת שֵׁם ה' אֱלֹהֶיךָ לְשׂוֹא. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, לִית אִינוּן פְּסֻדָּרָן, וְאִף עַל גַּב דְּלִית אִינוּן פְּסֻדָּרָן, לִית לָן בְּה'. לֹא רָגַל עַל לְשׁוֹנוֹ לֹא עֲשֵׂה לְרַעְהוּ רַעָה, פְּנַגְד לֹא תַעֲנֶה בְרַעַף עַד שְׁקַר. וְחִרְפָּה לֹא נִשָּׂא עַל קְרוּבוֹ, פְּנַגְד מְחַלֵּל שְׁבִתוֹת בְּפִרְהוּסָא. ר' יוֹסִי אוֹמַר, פְּנַגְד לֹא תִגְנוּב. דְּכַתִּיב, (שמות כב ב) אִם זָרְחָה הַשְּׁמֶשׁ עָלָיו.

וְדַבֵּר אָמֶת בְּלִבְכוּ - פְּנַגְד לֹא תִשָּׂא אֶת שֵׁם ה' אֱלֹהֶיךָ לְשׂוֹא. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אִינוּם פְּסֻדָּרָם, וְאִף עַל גַּב שְׂאִינִם פְּסֻדָּרָם, אִין זֵה מְשַׁנָּה לָנוּ. לֹא רָגַל עַל לְשׁוֹנוֹ לֹא עֲשֵׂה לְרַעְהוּ רַעָה - פְּנַגְד לֹא תַעֲנֶה בְרַעַף עַד שְׁקַר. וְחִרְפָּה לֹא נִשָּׂא עַל קְרוּבוֹ - פְּנַגְד מְחַלֵּל שְׁבִתוֹת בְּפִרְהוּסָא. רַבִּי יוֹסִי אוֹמַר, פְּנַגְד לֹא תִגְנוּב (שמות כב) אִם זָרְחָה הַשְּׁמֶשׁ עָלָיו. נְבֻזָה בְּעֵינָיו נְמָאָס, פְּנַגְד לֹא תִרְצַח. מֵאֵן דְּאִיהוּ נְבֻזָה בְּעֵינָיו, לֹא יַעֲבִיד קְטָטָה דִּיקְטוּל, וְלֹא יִקְטְלוּנִיָּהּ.

וְאֶת יְרֵאִי ה' יִכְבֵּד, פְּנַגְד פְּבַד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמָּךְ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, עַל הַפֵּל חֵיִיב אָדָם לְכַבֵּד אָבִיו וְאִמּוֹ, יִצָּא מִפְּלֵל זֵה, אִם יֵאמְרוּ לוֹ לְעַבֹד עַל דְּבָרֵי תוֹרָה אוֹ לְעַבֹד עֲבוּדָה זָרָה, שְׂאִינוּ חֵיִיב לְכַבֵּדֵם. הִדָּא הוּא דְכַתִּיב, וְאֶת יְרֵאִי ה' יִכְבֵּד.

וְאֶת יְרֵאִי ה' יִכְבֵּד - פְּנַגְד פְּבַד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמָּךְ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, עַל הַפֵּל חֵיִיב אָדָם לְכַבֵּד אָבִיו וְאִמּוֹ. יִצָּא מִפְּלֵל זֵה - אִם יֵאמְרוּ לוֹ לְעַבֹד עַל דְּבָרֵי תוֹרָה אוֹ לְעַבֹד עֲבוּדָה זָרָה, שְׂאִינוּ חֵיִיב לְכַבֵּדֵם. זֵהוּ שְׁכַתוּב וְאֶת יְרֵאִי ה' יִכְבֵּד.

נִשְׁבַּע לְהִרְע וְלֹא יָמַר, פְּנַגְד לֹא תִנְאָף. דְּהָא אִם יִצְרוּ בְּעֵי לְשִׁלְטָאָה עָלֵיהּ, יִטִּיל שְׁבוּעָה עַל יִצְרוֹ, פְּבוּעִז, דְּאָמַר (רות ג א') חַי ה'

נִשְׁבַּע לְהִרְע וְלֹא יָמַר - פְּנַגְד לֹא תִנְאָף. שְׁהָרִי אִם יִצְרוּ רוּצָה לְשִׁלְטָאָה עָלָיו, יִטִּיל שְׁבוּעָה עַל יִצְרוֹ, פְּמוּ בּוּעִז שְׂאִמַר (רות ג א') חַי ה' שְׁכַבֵּי עַד הַבִּקְר.